

โครงการเยาวชนพลยุติธรรม : รูกฎหมาย รักमानฉันท์ สร้างสรรค์สังคมไทย

กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน

การเสริมสร้างหรือปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องความยุติธรรมและความสมานฉันท์แก่เด็กและเยาวชน ต้องเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องโดยอาศัยองค์ความรู้ที่ถูกต้องชัดเจน การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามความต้องการ ความสนใจและความคิดสร้างสรรค์ มีการดำเนินงานร่วมกันทั้งจากกลุ่มเด็กและเยาวชนด้วยตนเองและกับครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนรอบข้าง โดยมีกลุ่มแกนนำ ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการจัดทำกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด แม้ว่าโครงการเยาวชนพลยุติธรรม จะได้มีการดำเนินงานมาเป็นระยะเวลา ๔ ปี มีเครือข่ายเด็กและเยาวชนรวมทั้งครูอาจารย์ของสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศถึง ๒๐๐,๐๐๐ คน ประสบความสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานโครงการต่อไปจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่การดำเนินงานฯ ก็อาจไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืนและสามารถขยายพื้นที่เข้าสู่กลุ่มเป้าหมายที่มีอยู่จำนวนมากได้ ในระยะเวลาอันสั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้กลุ่มเป้าหมายหรือพื้นที่ดำเนินงานในแต่ละปีมีน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสถานศึกษาและนักเรียนที่มีอยู่ทั่วประเทศ และในแต่ละปีก็มีการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายใหม่โดยไม่ให้ความสำคัญกับสถานศึกษาและนักเรียนที่เคยเข้าร่วมโครงการว่ายังมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องหรือไม่ รวมทั้งยังไม่มียุทธศาสตร์และความร่วมมือที่ชัดเจนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะช่วยผลักดันและส่งเสริมให้มีการนำรูปแบบการดำเนินงานของโครงการไปพิจารณาบรรจุไว้ในหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาในทุกระดับ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการมีความต่อเนื่อง จริงจัง สามารถครอบคลุมกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่มุ่งให้เกิดความยุติธรรมและความสมานฉันท์ในสังคมไทย ซึ่งจะส่งผลทำให้ประชาชนมีสุขภาพดีและสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สังคมและปัญญานำไปสู่สังคมที่สงบสุข เรียบร้อย ยั่งยืนและมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง จึงได้ปรับปรุงแนวคิดในการดำเนินงานให้เหมาะสม ดังนี้

๑) เปิดโอกาสหรือกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนที่ได้เคยร่วมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมที่ผ่านมา ดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดบอร์ดนิทรรศการ การนำเสนอกิจกรรมบนเวที และนำนวัตกรรมที่ร่วมกันคิดได้นั้นไปแสดงผลงานในโอกาสต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

๒) พัฒนาและสนับสนุนให้เกิดแกนนำทั้งในระดับนักเรียนและครูอาจารย์หรือแม่กระทั่งในระดับผู้บริหารของสถานศึกษาที่ได้เคยร่วมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมดังกล่าว โดยผ่านการอบรมเครือข่ายเยาวชน (Train the Trainer) เพื่อสร้างวิทยากรรุ่นเยาว์และครู พี่เลี้ยงในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในสถานศึกษา และเป็นจักรกลในการแนะนำ เสริมสร้างและขยายเครือข่ายสู่สถานศึกษาที่ใกล้เคียง ซึ่งจะทำให้จำนวนสถานศึกษาและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการมากขึ้น

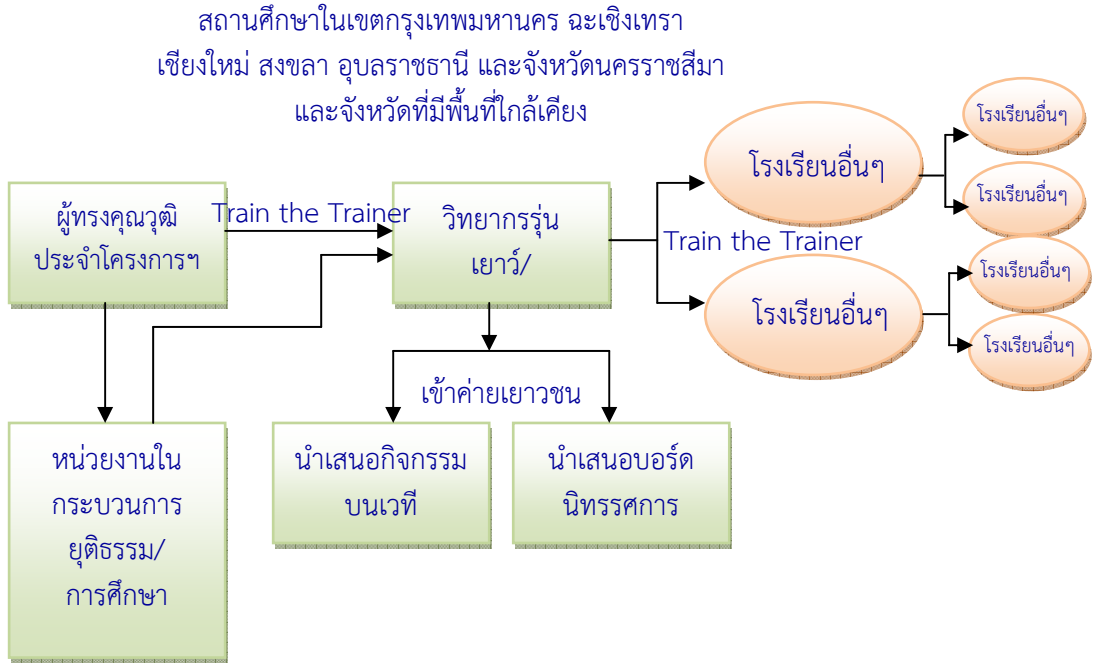
๓) ประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ เข้ามามีส่วนร่วมคิด สนับสนุน นิเทศและติดตามประเมินผล รวมทั้งสรุปบทเรียนและจัดทำเป็นคู่มือเพื่อที่จะบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน อันจะเป็นประโยชน์ในการผลักดันให้เป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

๔) เพิ่มกิจกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ นอกเหนือจากการสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม ความเป็นธรรมและความสมานฉันท์ ซึ่งได้แก่ การสร้างเสริม สุขภาวะทางกายและสุขภาวะทางจิต การสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมความผูกพันกับครอบครัว มีจิตสำนึกในการช่วยเหลือผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและส่วนรวม ส่งผลทำให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ มีสุขภาวะยั่งยืนใน ๔ มิติ ได้แก่ กาย จิต สังคม และปัญญา

๕) ครอบคลุมเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบของโครงการเยาวชน พลยุติธรรมในปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๑ โดยจะคัดเลือกเฉพาะโรงเรียนต้นแบบที่ได้รับคะแนนการประเมินความรู้ทางด้านกฎหมาย และผลการดำเนินกิจกรรม มากกว่าร้อยละ ๘๕ ขึ้นไป ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา มีโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน ๖๙ โรงเรียน แต่จะคัดเลือกเฉพาะโรงเรียนที่มีความสมัครใจและมีความพร้อมในการดำเนินการจำนวน ๖๐ โรงเรียน และให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายครู ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยเน้นกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนในแต่ละระดับช่วงชั้น

๖) ทั้งนี้การที่เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึก ค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องความยุติธรรมและความสมานฉันท์ รวมทั้งรู้จักสิทธิ หน้าที่ การไม่ละเมิดสิทธิ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม แม้จะเป็นเพียงสังคมในระดับสถานศึกษา แต่ก็ จะช่วยเหลือหลอมให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้น เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต และเป็นแกนนำสำคัญในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่อาจจะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนภายในสถานศึกษา โดยการไม่เป็นผู้สร้างปัญหาให้กับสังคมในการเป็นผู้กระทำผิดในคดี ยาเสพติด คดีทำร้ายร่างกายหรือทะเลาะวิวาท คดีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และคดีความผิดทางเพศ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของเด็กและเยาวชนในสังคมปัจจุบัน ที่ส่งผลทำให้เกิดความไม่สบายทั้งสุขภาพกายและจิตใจได้ในอนาคต รวมทั้งการสร้างความสมานฉันท์ในสังคม เพื่อนำไปสู่การปรองดองและร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรมที่เป็นการสร้างพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

จากกรอบแนวคิดในการดำเนินงานดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้สรุปออกมาในรูปแบบของแผนภูมิดังต่อไปนี้

แผนภูมิกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน
